

HULP BIJ TERUGKEER VAN ASIELZOEKERS

Je bevriende asielzoeker zit er verslagen bij. Zijn advocaat schrijft dat alle procedures zijn verloren. Hij ziet geen mogelijkheden meer. De asielzoeker mag niet in Nederland blijven. Wat nu? Dit document geeft advies over hulp bij terugkeer.

HULP VAN DE OVERHEID

De overheid begint al snel met het voorbereiden van de asielzoeker op terugkeer. Als de asielaanvraag is afgewezen, mag hij vaak nog 28 dagen op het asielzoekerscentrum blijven. In die 28 dagen moet hij werken aan zijn terugkeer. Hij krijgt al snel een uitnodiging voor een gesprek met de Dienst Terugkeer & Vertrek, om de mogelijkheden te bespreken. Tijdens dat gesprek wordt de asielzoeker gewezen op de acties die hij moet ondernemen. Ook wordt hem verteld dat hij hulp kan krijgen van de Internationale Organisatie voor Migratie.

In totaal zijn er in de 28 dagen drie gesprekken. Of dit goed werkt is de vraag. Meestal heeft de advocaat al een beroepsprocedure gestart bij de rechtbank. De asielzoeker heeft daar zijn hoop op gevestigd. Er is bij hem vaak nog geen ruimte om te denken aan terugkeer. Toch is het verstandig wel naar die gesprekken te gaan. Als de asielzoeker niet op de afspraken komt, krijgt hij een aantekening dat hij niet meewerkt. Dat kan later nadelig uitpakken, bijvoorbeeld als blijkt dat er geen enkele mogelijkheid is om terug te keren. Als er geen enkele mogelijkheid is, kan de asielzoeker alsnog een verblijfsvergunning krijgen als hij wel heeft meegewerkt maar ondanks vele inspanningen toch niet aan de benodigde reispapieren kan komen.

DE KNOP MOET OM

Als beroepsprocedures op niets uitlopen, kan het moment komen dat terugkeer onder ogen moet worden gezien. Dat kost vaak veel tijd en geduld. Er moet van binnen een knop worden omgezet die behoorlijk vast zit. De volgende factoren spelen daarbij een rol:

- Vluchtelingen zijn meer bezig met overleven dan met levensdoelen. Een status is de opening tot een nieuw levensdoel, een afwijzing blokkeert dat juist.
- Er is sprake van een identiteitscrisis. Alles wat richting gaf aan het leven is weggefallen: familie, sociale contacten, religieuze gemeenschap, opleiding en beroep, hobby's.
- In de asielprocedure zit men de meeste tijd te wachten op anderen die beslissen over de toekomst. Het enige wat telt is het vluchtverhaal. Dat is de sleutel voor de toekomst.
- Wat houdt de asielzoeker over als die sleutel niet werkt? Hij kan gemakkelijk gaan twijfelen aan zichzelf of gebukt gaan onder een schuldgevoel. Hij heeft mogelijk gezinsleden in het vaderland die hopen op gezinshereniging, maar dat gaat dus ook niet door.

- Er kan sprake zijn van schuld en schaamte. Hij kan misschien best veilig naar het vaderland terugkeren, maar familie en vrienden zien hem al aankomen. Dit speelt vooral bij mensen uit relatief veilige landen. De asielzoeker was vertrokken met het idee dat hij het in Europa zou gaan maken. Mogelijk had de familie de reis naar Europa betaald. Men had wellicht verwacht dat hij een goede baan zou krijgen en geregeld geld naar hen zou overmaken. Maar nu komt hij met lege handen terug.

Er zijn mensen die een groot risico lopen bij terugkeer. Dan speelt er meer mee dan hierboven geschetst. Maar voor een behoorlijk grote groep uitgeprocedeerden vallen de veiligheidsrisico's mee en kan hulp geboden worden om de genoemde belemmeringen aan te pakken. Wat daarbij niet werkt is iemand vertellen wat hij moet doen om terug te keren. Daar is hij nog niet aan toe. Er is een veel dieper liggende vraag die de uitgeprocedeerde asielzoeker moet beantwoorden: wil ik afhankelijk zijn van anderen, of wil ik de regie over mijn leven terugnemen?

HULP BIJ TERUGKEER

Er zijn verschillende instanties die goede hulp bieden om die knop om te zetten. Bij het Transithuis van Stichting INLIA in Groningen begint men bijvoorbeeld met iets heel praktisch: je krijgt een archiefdoos waarin je als het ware je toekomstperspectief opbouwt. Je moet hem zelf in elkaar zetten en je moet zelf bedenken waar je die wilt bewaren. Daarmee maak je een begin om zelf actief te worden en keuzes te maken.

Vervolgens is de vraag welke activiteiten je wilt gaan doen. Wat helpt jou om een nieuw bestaan op te bouwen? Welke opleiding kan helpen? Welke investeringen heb je nodig om een bedrijfje te beginnen? Hoe zet je een bedrijfsplan op? Men krijgt praktische en professionele ondersteuning en gaandeweg kan er vertrouwen groeien dat terugkeer mogelijk is. Je hebt het weliswaar niet 'gemaakt' in Europa, maar je neemt wel iets mee terug waarmee je verder kunt.

ERVARINGSVERHALEN

Op de website van de [Internationale organisatie voor Migratie](#) kun je ervaringsverhalen lezen over mensen die zijn teruggekeerd. Hiermee kun je je een beeld vormen van de mogelijkheden voor goede hulp. Deze verhalen kunnen ook meehelpen de knop om te zetten. Toch kan wantrouwen in de weg blijven zitten. Door de ervaringen in de asielprocedure kan iemand het vertrouwen in alle Nederlandse instanties kwijt zijn. Soms verdwijnt het wantrouwen pas als iemand na terugkeer ontdekt dat de beloofde hulp bij aankomst ook echt geboden wordt.

EXTERNE LINKS

- [Dienst Terugkeer & Vertrek](#)
- [Internationale Organisatie voor Migratie](#)
- [Transithuis](#)
- [Solid Road](#)

CONTACT MET GAVE

Wil je een concrete situatie met ons bespreken of heb je nog vragen, bel of mail dan gerust met ons juridische team:

- ▶ 0341 - 460328 (ma, di, do, vr: 10.30-12.00)
- ▶ juridisch@gave.nl

COLOFON

AUTEUR

Marnix Visscher, juridische afdeling

Versie 1.1, november 2019

Dit document is alleen voor eigen gebruik en hiervoor gratis beschikbaar via de digitale bibliotheek van Gave op www.gave.nl. Op dit document is de Auteurswet van toepassing, dat betekent dat u zonder schriftelijke toestemming dit document niet verder mag verspreiden, op welke wijze dan ook, zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van Stichting Gave.

OVER GAVE

Stichting Gave verlangt ernaar dat de vluchtelingen die naar ons land komen, worden gezien en geliefd. Gave is een interkerkelijke organisatie, die kerken en christenen bewust maakt van de bijbelse roeping om vluchtelingen gastvrij te ontvangen. Gave inspireert, traint en ondersteunt vrijwilligers om contacten op te bouwen en Gods liefde te delen.

Stichting Gave

Marie Curiestraat 35
3846 BW Harderwijk
T 0341 - 460 328

www.gave.nl | servicedesk@gave.nl
IBAN NL85 INGB 0006 9900 56